

MTÜ Hoiame Loodust
Rüütli, Lümäti küla, 49425 Peipsiääre vald,
Tartu maakond

Lgp Erko Soolmann

Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK)

MTÜ Hoiame Loodust sooviks saada selgust, miks Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) teostab Eestimaa looduses talveperioodil kuuse-kooreüraski kolletes raieid ning mis põhjusel on koostatud RMK üraseki ohjamise juhend suurte puudustega RMK töötajate jaoks?

MTÜ Hoiame Loodust pöördub Teie poole heas usus, et saate meid aidata leidmaks küsimustele vastuseid ja, et leiaksime olukorrale ka kiire ning toimiva lahenduse.

Juhime RMK tähelepanu, et on teaduslikult tõendatud, et vaelel ajal tehtud ja vaelesti tehtud raied soodustavad kuuse-kooreüraski elutegevust, ega piira mingil moelgi üraseki levikut. Heino Õunap tõdes 2018 aastal järgnevat: “Kui kahjustuskolle ei ole suur, on parem seda üldse mitte torkida, kui teha tõrjet vaelel ajal. Inimese sekkumiseta vaibub kahjustus enamasti ise paari aasta jooksul, inimese kaasabil võib see kesta aastaid”. Heino Õunap on Eesti üks tuntumaid ja tunnustatumaid kuuse-kooreüraski uurijaid Eesti ajaloo ja suuresti tema tähelepanekute najal on koostatud ka riiklikud üraseki ohjamise juhendid.

Juhime RMK tähelepanu alljärgnevatele punktidele:

1) Talvine kuuse-kooreüraski kollete raie oleks mõeldav juhul, kui koristatakse ainult tormimurdu või siis proovitakse neutraliseerida teise põlvkonna noormardikaid, kes osaliselt talvituvad kuuse koore all. Kuid tänavune talv on külmade poolest olnud erakordne, mistõttu külmad on teise põlvkonna mardikat koore all ära võtnud.

2) „Talvine raie on otstarbekas vaid siis, kui kuuse-kooreüraski teise põlvkonna noormardikad on jäänud talvituma arengukohale koore all. Muul juhul on kuuse-kooreüraski kahjustuse tõttu hukkunud puude raie ja metsast väljavedu talvel reeglina kahjulik ja soodustab kuuse-kooreüraski kahjustuse süvenemist. Kuusekooreürask ise talvitub reeglina mullas, aga tema käikudes elavad kasulikud röövputukad ja parasitoidid jäävad talveks koore alla ja hukuvad talvise raie korral.”

- Siinkohal juhime tähelepanu asjaolule, et punkt kahe tekst on koostatud Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaagentuuri ja Keskkonnaameti poolt. RMK on oma töötajatele töötanud välja eraldi „Kuuse-kooreüraski seire ja arvukuse vähendamise juhendi“. RMK juhend algab alljärgneva sissejuhatusega: „Juhend sätestab põhimõtted, kuidas RMK majandatavates metsades toimub kuusekooreüraski (Ips typographus) kahjustuste seiramine ja likvideerimine ning lendluse seire.”

RMK tööjuhendist on MTÜ Hoiame Loodusele teadmata põhjusel välja jäänud aga talviseid raieid puudutav peatükk, mis kahjuks ongi ilmselt viinud tänase olukorran. RMK töötajad ei oma tööjuhendit kuuse-kooreüraski talviste raie osas ja tegutsevad oma teadmiste tasemel, mis võib viia ja ilmselt ongi viinud juba eksimusteni.

MTÜ Hoiame Loodust
Rüütli, Lümäti küla, 49425 Peipsiääre vald,
Tartu maakond

Metsaseaduses on § 42. Omaniku kohustused metsa majandamisel -

(1) Metsaomanik on kohustatud:

- 1) jälgima metsa seisundit, kaitsma metsa kahjurite ja haiguste, prahistamise ja tulekahjude eest;
- 2) majandama ja lubama oma metsa majandada üksnes sellisel viisil, mis ei ohusta metsa kui ökosüsteemi ega kahjusta geenifondi, metsamulda ja veerežiimi ning metsa uuenemise ja uuendamise tingimusi õigusaktides lubatud suuremas ulatuses, mis ei loo eeldusi tulekahjustuste tekkeks ega seenhaiguste ja putukkahjurite levikuks ning mis on kooskõlas metsa säästva kasutamise põhimõtetega, samuti kaitsma metsa kasvutingimuste halvenemise eest.

Seaduse eesmärk on ära hoida ja ennetada metsakasvatuslike vigu ka siis, kui need tekivad väheste teadmiste najalt, aga kahjuks pole tänaseni keskkonnaameti järelevalve poolel vastavat juhendit, mille alusel saaks jälgida ja vajadusel suunata eksijaid õigemale teele. See omakorda on tekitanud kumulatiivse olukorra, et ei olda teadlikud, et oma tegevusega on nad läinud vastuollu kehtiva seadusega. Kuuse-kooreüraski levitamine ebaõnnestunud raietega kvalifitseerub putukkahjurite leviku soodustamise alla.

Kuuse-kooreüraskist Eestis on Heino Õunap korduvalt kõnelenud ja teinud tutvustavaid materjale, kui ta töötas keskkonnaagentuuris peaspetsialistina. Üks tema silmapaistvamaid lauseid on olnud: „Talvine üraskipuude raie suurendab kuuse-kooreüraski kahjustusi. Erandiks on üraski teise põlvkonna poolt asustatud puud juhul, kui üraskid on jäänud koore alla talvituma.“ Teine põlvkond on külma poolt see aasta ära võetud ja seda on kinnitanud nii RMK kui ka Eesti Maaülikooli dendroloogia ja metsaentomoloogia kaasprofessori Ivar Sibul.

MTÜ Hoiame Loodust ettepanekud kuuse-kooreüraski ohjamiseks:

Soovime, et ettepanekud ka ellu viiakse võimalikult kiiresti, sest iga kaotatud päev ja tehtud raie võib oluliselt olukorda halvendada ja kahjud võivad kanduda ka erametsaomanike metsadeni:

- 1) RMK peataks kohe kuuse-kooreüraski kolletes tehtavad talvised raided kuna talvine üraskipuude raie suurendab kevadel ja järgnevatel aastatel kuuse-kooreüraski kahjustuste levikut. Meie ettepanek põhineb teaduslikele faktidele, mida on korduvalt aastate jooksul ülekorratud ka Eesti Maaülikooli poolt. Kahjustuste ennetavaks meetmeks on tormimurru ja -heite, lumemurru, samuti tugevasti nõrgestatud kuuskede likvideerimine enne üraski lendluse algust. Aga mitte kuuse-kooreüraskite kollete läbiraumimine puidu varumise eesmärkidel soistelt või kuivadelt metsaaladelt.
- 2) RMK on oma töötajatele töötanud välja eraldi: „Kuuse-kooreüraski seire ja arvukuse vähendamise juhendi“. Soovime, et juhendisse viidaks sisse eelpool mainitud talvise raie põhimõtted seoses kuuse-kooreüraskiga.

MTÜ Hoiame Loodust
Rüütli, Lümäti küla, 49425 Peipsiääre vald,
Tartu maakond

3) Soovime, et RMK avaldaks ka omalt pooltki üles tahet ja kasutaks oma suhtluskanaleid, et keskkonnaameti järelevalve pool saaks lõpuks endale vastava tööjuhendi, mille alusel nad saaks jälgida Metsaseaduse § 42. Täitmist Eestimaa metsades.

MTÜ Hoiame Loodust tegutseb avalikult Eesti ühiskonna ja loodusväärtuse kaitsmise eesmärgi nimel ning loodame, et RMK nägemus ühtib meie eesmärkidega, antud juhul siis kuuse-kooreüraski osas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mati Sepp

MTÜ Hoiame Loodust

juhatuse liige

+372 53936991

mati@hoiameloodust.ee

Madis Messimas

MTÜ Hoiame Loodust

juhatuse liige

madis@hoiameloodus.ee